

Tieto- ja turvallisuusosasto
Kirsi Miettinen

Eduskunta
Liikenne- ja viestintävaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta (HE 182/2024 vp)

Liikenne- ja viestintäministeriö on kutsuttu eduskunnan Liikenne- ja viestintävaliokuntaan 19.2.2025 kuultavaksi hallituksen esityksestä laiksi liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta (HE 182/2024). Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Esityksen keskeinen sisältö

Esitys on tarpeen, koska Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2023/1804 vaihtoehtoisten polttoaineiden infrastruktuurin käyttöönotosta ja direktiivin 2014/94/EU kumoamisesta (jäljempänä jakeluinfra-asetus tai AFIR-asetus) ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2020/1056 sähköisistä kuljetustiedoista (Electronic Freight Transport Information, jäljempänä eFTI-asetus) edellyttävät täydentävää kansallista sääntelyä tiedonvaihtojärjestelmien järjestämisen osalta.

Samassa yhteydessä liikenteen palveluista annetun lain (320/2017) tietoja koskevaan sääntelyyn tehdään eräitä muita päivityksiä.

EU-pohjainen tiedonvaihtoa koskeva sääntely

AFIR-asetuksen osalta esitys koskee ainoastaan asetuksen 20 artiklan täytäntöönpanoa. Sen mukaan yleisesti saatavilla olevien lataus- ja tankkauspisteiden ylläpitäjien tai, näiden välisten järjestelyjen mukaisesti, kyseisten pisteiden omistajien on varmistettava, että niiden ylläpitämisestä vaihtoehtoisten polttoaineiden infrastruktuurista tai niiden tarjoamista tai ulkoistamista, tällaiseen infrastruktuuriin erottamattomasti liittyvistä palveluista on saatavilla staattista ja dynaamista dataa maksutta. Tiedot on oltava saatavissa kansallisen yhteyspisteen kautta viimeistään 14.4.2025.

Esityksellä liikenteen palveluista annettuun lakiin lisättäisiin uusi 154 b §, jonka mukaan Väylävirasto vastaisi AFIR-asetuksen 20 artiklan 4 kohdassa tarkoitetusta kansallisesta yhteyspisteestä. Väylävirasto voisi hankkia tietopalvelun Liikenteenohjausyhtiö Fintraffic Oy:ltä. Järjestely vastaisi peruslähdekohdiltaan liikenteen palveluista annetussa laissa jo olevien 154 ja 154 a §:n sisältöä. Tiedon toimittamista koskevien velvoitteiden sisältöä ei laajennettaisi kansallisella sääntelyllä.

Lisäksi liikenteen palveluista annettuun lakiin lisättäisiin uusi 188 a §, jossa Liikenne- ja viestintävirasto osoitettaisiin AFIR-asetuksessa tarkoitetuksi tunnisterekisteriorganisaatioksi (niin sanottu ID registration organisation, eli IDRO). Se myöntää ja hallinnoi yksiköllisiä tunnistekoodeja, joiden avulla voidaan tunnistaa ainakin latauspisteiden ylläpitäjät ja liikkumispalveluiden tarjoajat.

eFTI-asetuksen osalta esityksessä ehdotetaan lisättäväksi uusi 154 c §, jonka mukaan Liikenne- ja viestintävirasto vastaisi asetuksen vaatimasta sähköisten kuljetustietojen kansallisesta tiedonvaihtojärjestelmästä. Virasto voisi järjestää tiedonvaihtojärjestelmän itse tai hankkia palvelun Liikenteenohjausyhtiö Fintraffic Oy:lta. Myös tämä järjestely vastaisi olemassa olevaa sääntelyä. Kuljetustiedoissa on kyse yritysten ja viranomaisten välisestä tiedonvaihdesta viranomaisten tarpeita varten. eFTI-asetuksen mukaiset tiedonvaihtojärjestelmät toimivat ainoastaan välittäjinä, eivätkä ne saa säilyttää tai käsitellä sähköisiä kuljetustietoja.

Lisäksi liikenteen palveluista annettuun lakiin lisättäisiin uusi 154 d §, johon yhdistettäisiin säännös Liikenteenohjausyhtiö Fintraffic Oy:n palveluksessa olevaan henkilöön sovellettavasta rikosoikeudellisesta virkavastuusta hänen suorittaessaan 154, 154 a, 154 b ja 154 c §:ssä tarkoitettuja tehtäviä.

Muut ehdotukset

Liikenteen palveluista annettuun lakiin lisättäisiin uusi 203 a §, joka täsmentäisi, mitä tietoja Liikenne- ja viestintävirasto voi julkaista verkkosivuillaan julkista valtaa käyttävien henkilöiden osalta. Ehdotus mahdollistaisi nimen ja toiminnan harjoittamiseen liittyvien yhteystietojen julkaisemisen sellaisesta henkilöstä, jolla on viraston myöntämä pätevyys, kelpoisuus, valtuutus tai vastaava, ja joka tällaisen nojalla voi tehdä lääkärintarkastuksen taikka ottaa vastaan kokeen tai muun näytön, joka on välttämätön viraston myöntämän muun henkilöluvan saamiseksi. Vaikka lähtökohtaisesti on oletettavaa, että tällaisten tietojen saatavuus on henkilön oman intressin mukaista, jotta hänen tarjoamiensa palveluiden saatavuus helpottuisi, olisi henkilöllä kuitenkin aina oikeus kieltää tietojensa julkaiseminen.

Tietojen luovuttamista muulle laissa säädettyä tehtävää hoitavalle täsmennettäisiin siten, että asiaan liittyvät ilmaukset liikenteen palveluista annetun lain 230 §:ssä ja 231 §:n 4 momentissa yhdenmukaistettaisiin. Liikenneasioiden rekisteristä perintätoimintaa harjoittaville luovutettavien tietojen osalta selkiytettäisiin nykytilaa niin, että jatkossa perintäyhtiöiden oikeudesta saada tiedot henkilön tekemästä tiedonluovutuskiellosta huolimatta olisi nimenomaisesti säädetty laissa.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan muutettavaksi niin sanottua kertalippurajapintaa koskevaa velvoitetta 155 §:n 1 momentin 1 kohdassa niin, että jatkossa rajapinnan kautta saatavilla olevaan kertalippuun tulisi olla mahdollista sisällyttää myös sitä koskevat muutos- ja peruutusehdot, mikäli kyseisellä toimijalla on vastaavia muutos- ja peruutuskelpoisia kertalippuja saatavilla omassa myyntikanavassaan.

Lippu- ja maksujärjestelmien yhteentoimivuuden edistämiseksi ja sitä koskevien jo voimassa olevien velvoitteiden selkiyttämiseksi liikenteen palveluista annetun lain 157 §:ään lisättäisiin uusi 3 momentti. Siinä asetettaisiin tieliikenteen ja rautatieliikenteen toimivaltaisille viranomaisille nimenomainen velvoite lippuyhteistyön edistämiseen omalla toimialueellaan.

Yksittäisluovutuksena liikenteen palveluista annetun lain 227 §:n mukaisesti luovutettaviin tietoihin lisättäisiin tieto vakuutusyhtiöstä ja vakuutuksen voimassaolosta, y-tunnuksesta sekä vastuuhenkilön nimestä myös silloin kun toiminnanharjoittaja on luonnollinen henkilö.

Esityksen vaikutukset

Esityksellä ei olisi suuruusluokaltaan merkittäviä vaikutuksia. AFIR-asetuksen tietosäännöksistä yrityksiin kohdistuvat vaikutukset tulevat suoraan EU-sääntelystä. eFTI-asetus puolestaan ei sisällä yrityksiä velvoittavia säännöksiä. Suurimmat vaikutukset kohdistuvat viranomaistoimintaan, mutta esityksestä johtuvat resurssitarpeet eivät edellytä esitystä määrärahan lisäämisestä.

Lippu- ja maksujärjestelmien yhteentoimivuutta edistämiseen pyrkivät ehdotukset julkisille toimijoille on myös arvioitu vaikutuksiltaan varsin vähäisiksi, ja kertalippuja koskevan velvoitteen laajentaminen koskemaan myös peruutus- ja muutosehtoisia kertalippuja olisi mahdollista toteuttaa tietojärjestelmämuutosten osalta tavanomaisen kehitystyön yhteydessä.

Perus- ja ihmisoikeuksien osalta esityksellä on vaikutuksia etenkin yksityisyyden suojaan. Esityksen tarkoituksena on kuitenkin edistää tiedonsaantia siitä, kuka käyttää julkista valtaa ottaessaan vastaan esimerkiksi näyttöjä ja antaessaan terveydentilaan liittyviä todistuksia sekä tällaisten henkilöiden tehtäviin liittyvien yhteystietojen saamista heidän tarjoamiensa palveluiden hankkimiseksi. Muilta osin esitykseen sisältyy ehdotuksia, joissa henkilötietoja käsiteltäisiin ainoastaan rajallisesti. Arkaluontoisten henkilötietojen käsittelyyn liittyviä ehdotuksia esitykseen ei sisälly.